

Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri kõrghariduse hindamisnõukogu otsus

Sisekaitseakadeemia

Sisekaitse õppekavagrupi Hübriidohtude vastu võitlemise magistriõppe ühisõppekava esmahindamise otsus

29.04.2025

Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri kõrghariduse hindamisnõukogu otsustas, et Sisekaitseakadeemia õpe sisekaitse õppekavagrupi Hübriidohtude vastu võitlemise magistriõppe ühisõppekaval vastab osaliselt nõutavale tasemele.

Lähtuvalt kõrgharidusseaduse § 9 lg 3, ja § 10 lg 1, Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri (HAKA) kõrghariduse hindamisnõukogu poolt kehtestatud dokumendi "Esma- ja kordushindamise juhendkõrghariduses" punkti 32.5 alusel sedastab HAKA kõrghariduse hindamisnõukogu (edaspidi Nõukogu) järgmist:

1. Haridus- ja Teadusministeerium edastas Sisekaitseakadeemia (edaspidi akadeemia) sisekaitse õppekavagrupi Hübriidohtude vastu võitlemise magistriõppe ühisõppekava esmahindamiseks vajalikud andmed HAKA-le 11.12.2024.
2. HAKA juhataja kinnitas 02.02.2025 korraldusega esmahindamise komisjoni (edaspidi komisjon) koosseisus:

Sergiu Vasile	komisjoni esimees, Direktor, Border Police Department within the Police Faculty, "Alexandru Ioan Cuza" Police Academy, Bucharest; Rumeenia
Heidi Maiberg	komisjoni liige üliõpilasena; lõpetas Royal Holloway University London doktoriõppe vähem kui aasta tagasi; Eesti
Kimmo Himberg	senior advisor, Taigawise Oy Ltd; endine Soome Police University College rektor; Soome
Marek Kohv	Rahvusvahelise Kaitseuuringute Keskuse uurimisprogrammi „Julgeolek ja kriisikindlus“ juht

3. Hindamiskomisjon tutvus akadeemia ja HTM esitatud andmetega. Veebivestlused akadeemia esindajatega toimusid 18.03.2025.

4. Komisjon esitas hindamisaruande projekti akadeemiaale kommenteerimiseks 04.04.2025.
5. Akadeemia esitas omapoolsed kommentaarid hindamisaruandele 16.04.2025.
6. Komisjon esitas lõpliku hindamisaruande HAKA büroole 21.04.2025. Hindamisaruanne on otsuse lahutamatu osa.
7. Komisjoni hinnangud olid järgmised:

Õppekava	Vastab osaliselt nõutavale tasemele
Õppimine ja õpetamine	Vastab nõutavale tasemele
Õppekorraldus	Vastab nõutavale tasemele
Akadeemilised töötajad	Vastab nõutavale tasemele
Õppekeskkond	Vastab nõutavale tasemele
Rahalised ressursid	Vastab nõutavale tasemele

8. Nõukogu arutas saadud dokumente 29.04.2025 istungil 13 liikme osalusel ning võttes aluseks hindamisaruande ning kõrgkooli poolt Eesti Hariduse Infosüsteemi esitatud andmed otsustas tuua hindamisaruandest välja järgmised kõrgkooli tugevused, parendusvaldkonnad ja soovitused ning ettepanekud edasisteks arendusteks.

8.1. Õppekava

Tugevused:

- 1) Õppekava vajalikkust näitavad Eesti siseministeeriumi, välisministeeriumi ja kaitseministeeriumi toetuskirjad, mis tõendavad oluliste riigi julgeolekuasutuste kaasatust.
- 2) Koostöö Leedu ja Läti ülikoolidega tagab mitmekesise ning rahvusvahelise õppekeskkonna.
- 3) Õppekava on hästi üles ehitatud, selgete õpiväljunditega, mis on kooskõlas Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku 7. tasemega ja Euroopa Liidu poliitikatega. Õppekava katab selliseid olulisi valdkondi nagu hübriidohtud, vastupidavuse suurendamine, strateegiline kommunikatsioon ja kriisijuhtimine.

Parendusvaldkonnad ja soovitused:

- Hübriidohtude mõiste ei ole õppekava dokumentatsioonis täiesti selge. Õppekava dokumentides võiks järjepidevalt kasutada EL-i 2016. aasta määratlust.
- Õppekava peaks sisaldama ka sõjalisi aspekte, kuna need teemad on hübriidohtude puhul väga olulised. Akadeemilisest vaatenurgast oleks hübriidohtude õppekava ilma sõjalise mõõtmeta poolik ja mittetäielik. Lisaks on

see ebapraktiline, kuna lõpetajatel võib tekkida raskusi töökohtadel, mis nõuavad koostööd riigikaitse- või luureagentuuridega. Isegi tsiviilorientatsiooniga õppekava puhul on põhiline sõjaline kirjaoskus kontseptsioonide, struktuuride ja strateegiate vallas hädavajalik, et ette valmistada tõhusaid spetsialiste julgeolekupoliitika ja kriisijuhtimise vallas. See ei tähenda, et haridus peaks olema militariseeritud. Pigem peab õppekava tagama tervikliku, realistliku ja operatiivselt asjakohase arusaamise. Selline õppekava annaks tulevastele poliitikakujundajatele, analüütikutele ja kriisidele reageerijatele vajalikud oskused, et nad saaksid tõhusalt osaleda riikliku julgeoleku alases jagatud vastutuses.

- Kuigi andmeanalüüsi ja juhtimise moodulid puudutavad tehnilisi oskusi, puuduvad õppekavas spetsiaalsed IT/küberjulgeoleku ained, nagu küberohtude luure, digitaalne kohtuekspertiis või infrastruktuuri kaitse. Õppekavas peaks laiendama IT/küberjulgeoleku moduleid.

Ettepanekud edasisteks arendusteks:

- Kuigi praktika ei ole Eestis magistriõppekava kohustuslik osa, tuleks siiski kaaluda kohustuslikku praktikat erinevates riiklikes ja/või EL-i agentuurides (nt Frontex, riigikaitseasutused või kriisireguleerimise asutused). See täiendus mitte ainult ei suurendaks õppekava praktilist rakendatavust, vaid toimiks ka reklaamina, näidates õppekava asjakohasust ja suurendaks nõudlust hübriidohtudega võitlemise ekspertiisiga lõpetajate järele.
- Akadeemia võiks veelgi laiendada oma rahvusvahelist koostööd ülikoolide, teadusasutuste ja julgeolekuorganisatsioonidega väljaspool Euroopa Liitu. See suurendaks õppekava ülemaailmset haaret ja annaks üliõpilastele hübriidohtudest laiema ülevaate.
- Akadeemia võiks luua pikaajalise strateegilise partnerluse peamiste sidusrühmadega, nagu valitsusasutused, rahvusvahelised organisatsioonid ja erasektori ettevõtted, et tagada õppekava asjakohasus ja vastavus valdkonna vajadustele.

8.2. Õppimine ja õpetamine

Tugevused:

- 1) Õpe saab toimuma kolmes kõrgkoolis, mis lisaks õppekava kavandatud sisule aitab luua keskkonna, kus üliõpilased ka mitteformaalselt üksteiselt õpivad. Kultuuridevaheline suhtlemine on ülekantav oskus, mis toetab muutuva maailma väljakutsetega toimetulekut.

Parendusvaldkonnad ja soovitused:

- Akadeemial on soovitatav kaaluda sellise tarkvara rakendamist, mis võimaldab üliõpilastöid tagasisidestada teadmata üliõpilase nime (nt Turnitin). Samuti võiks kaaluda teisi võimalusi hindamise neutraalsuse ja objektiivsuse suurendamiseks (nt õppejõudude koostöö rakendamine).
- Üliõpilastele tuleks luua läbipaistev süsteem ja juhised, mis kirjeldavad, kuidas on korraldatud juhendajate määramine kolme kõrgkooli vahel, eriti kui üliõpilasel on raskusi sobiva juhendaja leidmisega ning täpsustada, kuidas on korraldatud koostöö kahe erinevast kõrgkoolist pärit juhendaja vahel. Arvestades lõputööde teemade võimaliku mitmekesisusega tuleks täpsustada eetikakomisjoni töö ja lõputööde hindamise põhimõtteid.

Ettepanekud edasisteks arendusteks:

- Akadeemia poolt esitatud materjalidele ja hindamiskülastusele tuginedes saab öelda, et õppejõududel on juurdepääs õppemeetodite täiustamise alastele koolitustele ning haridustehnoloogi tugi. Koolitused ei ole aga kohustuslikud. Soovitatav on luua oma töötajatele kohustuslik sisekoolitussüsteem, et neid kursis hoida kõige nüüdisaegsemate õpetamismeetoditega.

8.3. Õppekorraldus

Tugevused:

- 1) Stipendiumite pakkumine vilistlastele, kes avaldavad oma lõputöö teadusartiklina, on hea tava, mis toetab teadust, valdkonna arengut ning suurendab õppekava nähtavust.
- 2) Kõigi konsortsiumi partnerite ruumid peavad silmas õppijate võimalikke füüsilisi puudeid. Õppejõud ja abipersonal on valmis pakkuma igakülgselt tuge koolitusmaterjalide ja -dokumentide erivajadustele kohandamisel.

Parendusvaldkonnad ja soovitused:

- Akadeemia peaks üle vaatama, kuidas üliõpilastele mentorlust pakkuda. Praeguse süsteemi kohaselt on proaktiivsuse vastutus üliõpilasel. Arvestades sihtrühma (töötavad spetsialistid), tuleks mentorlust kasutada ennetava meetmena, mis on õppetöö lahutamatu osa, keskendudes ajaplaneerimisele.

8.4. Akadeemilised töötajad

Tugevused:

- 1) Kõigil õppejõududel on laialdane õpetamiskogemus, samuti on neil kõigil kogemusi teistest rahvusvahelistest sisejulgeoleku magistrikavadest.
- 2) Parima õppejõu auhind on hea praktika näiteks õppejõudude motiveerimisel.

Parendusvaldkonnad ja soovitused:

- Kuna õppekavas puuduvad militaar- ja IT ained, puuduvad ka vastavad õppejõud. Arvestades potentsiaalsete hübriidohtude väga laia ulatust, oleks nende valdkondade teadusuuringud ja kogemused õppekavale kasulikuks sisendiks.

8.5. Õppekeskkond

Tugevused:

- 1) Akadeemia on investeerinud nüüdisaegsesse IT-taristusse, sealhulgas virtuaalsetesse simulatsioonikeskustesse, hübriidloenguruumidesse ja juurdepääsule teaduslikele andmebaasidele, tagades seeläbi kvaliteetse õpikeskkonna.
- 2) Loodud on laialdane juurdepääs elektroonilistele ressurssidele, akadeemilistele tugiteenustele ja e-õppe platvormidele (eelkõige Moodle).

Parendusvaldkonnad ja soovitused:

- Ressursside ja platvormide ühtsuse ja integreerimise määr partnerasutuste vahel jääb hetkel ebaselgeks. Konsortsiumi partneritega tuleks paremini kooskõlastada kõik õppekeskkonda puudutavad aspektid, eriti veebiplatvormide, erinevate protseduuride ja veebipõhise õpetamise/hindamise ühtse lähenemisviisi osas.

8.6. Rahalised ressursid

Tugevused:

- 1) Akadeemia on õppekava toetamiseks taganud välisrahastuse ELi programmide, näiteks Erasmus+ kaudu.
- 2) Akadeemia on viinud läbi üksikasjaliku riskianalüüsi ja välja töötanud meetmed võimalike riskide, nagu EL-i rahastuse lõppemine või rahvusvahelise mobiilsuse piirangud, maandamiseks.
- 3) Akadeemial on hästi struktureeritud eelarve, mis toetab õppekava elluviimist, sealhulgas investeeringuid nüüdisaegsetesse õpikeskkondadesse ja õppetehnikasse.
- 4) Õppekava rahalise jätkusuutlikkuse tagamiseks on Akadeemia välja arvestanud ühe üliõpilaskoha maksumuse.

Ettepanekud edasisteks arendusteks:

- Õppekava tugineb suures osas EL rahastusele. Akadeemia võiks uurida täiendavaid rahastamisallikaid, nt erasektor ja võimalikud vilistlaste panused, et vähendada sõltuvust EL-i rahastamisest.

9. Kui ühe kuni kahe hindamisvaldkonna hinnang on „vastab osaliselt nõutavale tasemele” ja ülejäänud hinnangud on „vastab nõutavale tasemele”, kaalub hindamiskooskogu õppekavagrupi tugevusi ja parendusvaldkondi ning teeb ühe järgmistest otsustest:

- a) võtab vastu otsuse, et õpe vastab nõutavale tasemele, ning teeb haridus- ja teadusministrile ettepaneku anda kõrgkoolile õppeõigus vastavas õppekavagrupis ja õppes, või
- b) võtab vastu otsuse, et õpe vastab osaliselt nõutavale tasemele, ning teeb haridus- ja teadusministrile ettepaneku anda kõrgkoolile üheks kuni kolmeks aastaks õppeõigus vastavas õppekavagrupis ja õppes.

10. Nõukogu kaalus Kõrgkooli tugevusi ja parendusvaldkondi sisekaitse õppekavagrupi magistriõppe ühisõppekava Hübriidohtude vastu võitlemine läbiviimisel ning võttes arvesse otsuse punktis 8 toodud parendusvaldkondi:
- Kõrgharidusstandardi § 3 lõige 7 näeb ette, et „Õppekava on sidus ja ülesehituselt tervik. Õppekava nimetus ning õppekava, moodulite ja õppeainete eesmärgid ja õpiväljundid on omavahel kooskõlas.” Akadeemia õppekava peaks sisaldama ka sõjalisi aspekte, kuna need teemad on hübriidohtude puhul väga olulised. Akadeemilisest vaatenurgast oleks hübriidohtude õppekava ilma sõjalise mõõtmeta poolik ja mittetäielik. Lisaks on see ebapraktiline, kuna lõpetajatel võib tekkida raskusi töökohtadel, mis nõuavad koostööd riigikaitse- või luureagentuuridega. Isegi tsiviilorientatsiooniga õppekava puhul on põhiline sõjaline kirjaoskus kontseptsioonide, struktuuride ja strateegiate vallas hädavajalik, et ette valmistada tõhusaid spetsialiste julgeolekupoliitika ja kriisijuhtimise vallas. See ei tähenda, et haridus peaks olema militariseeritud. Pigem peab õppekava tagama tervikliku, realistliku ja operatiivselt asjakohase arusaamise. Selline õppekava annaks tulevastele poliitikakujundajatele, analüütikutele ja kriisidele reageerijatele vajalikud oskused, et nad saaksid tõhusalt osaleda riikliku julgeoleku alases jagatud vastutuses. Kuigi andmeanalüüsi ja juhtimise moodulid puudutavad tehnilisi oskusi, puuduvad õppekavas spetsiaalsed IT/küberjulgeoleku ained, nagu küberohtude luure, digitaalne kohtuekspertiis või infrastruktuuri kaitse. Õppekavas peaks laiendama IT/küberjulgeoleku moduleid.

OTSUSTAS:

- 1) Õpe vastab osaliselt nõutavale tasemele;
- 2) Teha ettepanek haridus- ja teadusministrile anda kolmeks aastaks Sisekaitseakadeemia õppeõigus sisekaitse õppekavagrupi Hübriidohtude vastu võitlemise magistriõppe ühisõppekaval.

Otsus võeti vastu 13 poolthäälega. Vastu 0.

11. Isikul, kes leiab, et otsusega on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, on võimalik esitada vaie HAKA hindamisnõukogule 30 päeva jooksul pärast seda, kui vaide esitaja vaidlustatavast toimingust teada sai või oleks pidanud teada saama. Nõukogu saadab vaide HAKA vaidekomisjonile, kes esitab 5 päeva jooksul vaide saamisest nõukogule kirjaliku erapooletu arvamuse vaide põhjendatuse osas. Nõukogu lahendab vaide 10 päeva jooksul selle saamisest, võttes arvesse vaidekomisjoni põhjendatud seisukohta. Kui vaiet on vaja täiendavalt uurida, võib hindamisnõukogu vaide läbivaatamise tähtaega pikendada kuni 30 päeva võrra. Otsuse kohtulik vaidlustamine on võimalik 30 päeva jooksul alates selle kättetoimetamisest, esitades kaebuse Tallinna Halduskohtu Tallinna kohtumajja halduskohtumenetluse seaduses sätestatud korras.

Hillar Bauman

hindamisnõukogu sekretär